

Uchwała Nr XLII/271/2017
Rady Gminy Ciasna
z dnia 30.11.2017 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ciasna w 2018 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875), art. 10 ust. 1, ust. 2, ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (j. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.), art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.), Rada Gminy Ciasna uchwała co następuje:

§ 1

1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ciasna w 2018 roku, będący zał. do nin. uchwały.
2. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

§ 2

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciasnej, za wyjątkiem zadania w rozdziale III pkt 6 harmonogramu realizacji, którego realizatorem jest Urząd Gminy Ciasna.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 roku.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Ciasna
Henryk Pluta

Załącznik do uchwały nr XLII 271 2017

Rady Gminy Ciasna

z dnia 30.11.2017 roku

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE CIASNA
W 2018 ROKU

C I A S N A 2018

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
I. Diagnoza środowiska i charakterystyka uczestników programu.....	3
II. Cel główny i cele szczegółowe programu.....	8
III. Oszacowanie mocnych i słabych stron programu – analiza SWOT.....	9
IV. Budżet programu. Monitorowanie i ewaluacja.....	10
V. Harmonogram realizacji programu.....	10

W P R O W A D Z E N I E

Zgodnie z m.in. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy. Ustawa wymienia pięć szczegółowych zadań, których realizacja powinna być prowadzona zgodnie z m.in. 10 ust. 2 w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii uchwalonego corocznie przez radę gminy, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych i uwzględniającego cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Zadania te, to:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW PROGRAMU.

Diagnoza to nie tylko rozpoznawanie sytuacji, ale także pierwszy etap dostarczania wsparcia, wzmocnienia, wprowadzenia zmian.

W pracy socjalnej diagnozą powinien być objęty nie tylko sam jej obiekt, ale także jego środowisko społeczne i otoczenie.

Diagnoza ukaże faktyczną skalę problemu oraz wskaże realne potrzeby, które stoją przed władzą lokalną, służbami oraz instytucjami zajmującymi się problematyką zachowań ryzykownych, a także przed społecznością lokalną i każdym mieszkańcem gminy Ciasna.

Gmina Ciasna jest położona w północno – zachodniej części województwa śląskiego. Obszar gminy wynosi 13 395 ha. W skład gminy wchodzi 9 sołectw: Ciasna, Dzielna, Glinica, Jezowa, Molna, Panoszków, Sieraków Śląski, Wędzina i Zborowskie.

Z danych ewidencji ludności (stan na 15.11.2017 rok) wynika, że w gminie Ciasna zamieszkuje 7641 mieszkańców, z czego 3907 to kobiety (51,13%), a 3734 to mężczyźni (48,87%). Liczba mieszkańców gminy do 18 roku życia łącznie to 1265 osoby (16,55%).

Na terenie gminy działa 7 przedszkoli (łącznie z filiami), w tym 1 niepubliczne, 3 szkoły podstawowe oraz gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża głównie do szkół na terenie powiatu lublinieckiego i oleskiego.

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku przedstawia się następująco (dane Urzędu Gminy w Ciasnej):

Tabela nr 1: Edukacyjne grupy wiekowe (stan na dzień 15.11.2017 roku)

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
3 – 5	93	111	204
6 – 12	254	283	537
13 – 15	106	121	227
16 - 17	73	80	153
18	35	37	72
Ogółem	561	632	1 193

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ewidencji ludności UG Ciasna.

To w szczególności do nich należy kierować działania związane z profilaktyką zachowań ryzykownych.

Obecna sytuacja wychowawcza jest dla osób dorosłych ogromnym wyzwaniem, bo przecież to w szczególności od rodziców zależy to, kim będą ich wychowankowie. Dzieci i młodzież stoją przed trudnością obrony wobec atakujących ich, podawanych za atrakcyjne, sposobów na nudę i zapełnienie nadmiaru wolnego czasu.

Niewątpliwie badania pokazują, że eliminowanie czynników ryzyka może być skuteczne tylko wtedy, gdy wzmocni się czynniki chroniące, do których należą m.in.: rozwijanie postaw asertywnych, pozytywne wzorce zachowań, właściwe i ciekawe zagospodarowanie czasu wolnego, wprowadzenie zadań wymagających zdrowej rywalizacji opartej na współpracy, przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej, rozwijanie własnych zainteresowań.

Szczególnie istotne jest dostarczanie rzetelnej wiedzy na temat przyczyn sięgania po środki odurzające oraz mechanizmów doprowadzających do zniewolenia człowieka przez nalogi. Zrozumienie przez młodzież iluzji atrakcyjnych wizji wesołej zabawy i ciekawych przeżyć pod wpływem substancji psychoaktywnych jest ważnym celem działań profilaktycznych. Tylko poprzez kształtowanie postaw życiowych, które służą twórczemu, aktywnemu nadawaniu kierunku własnemu życiu możemy pomóc dzieciom i młodzieży uzyskać odporność na oferowane zewsząd namiastki dorosłości i złudzenia wolności.

Niejednokrotnie zachowania ryzykowne generują występowanie przemocy domowej. Należy obalić mit, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresja pomiędzy członkami rodziny jest jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu.

Na terenie naszej gminy ofiarami przemocy są kobiety i dzieci. Sprawcami mężczyźni – ojcowie, mężowie, partnerzy i inni członkowie rodziny. Występują wszystkie formy przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna. Należy pamiętać, że za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.

Mieszkańcy gminy Ciasna w związku z podpisanym porozumieniem z gminą Lubliniec mogą korzystać z bezpłatnej pomocy specjalistów (psycholog, psycholog – specjalista terapii uzależnień, prawnik, konsultant ds. przemocy w rodzinie, konsultant ds. narkomanii, konsultant ds. uzależnień od alkoholu) punktu konsultacyjnego w Lublińcu.

Ze sprawozdania pełnomocnika burmistrza ds. rozwiązywania problemów alkoholowych w Lublińcu wynika, że z roku na rok coraz więcej osób korzysta z pomocy specjalistów dyżurujących w punkcie.

W Punkcie odbywały się także zajęcia grupowe dla osób uzależnionych i współuzależnionych i ich rodzin, DDA, a także ofiar przemocy w rodzinie.

Z pomocy psychoterapeuty mieszkańcy gminy mogą także korzystać w punkcie konsultacyjnym w Ciasnej.

Uczestnikami/adresatami programu są dzieci, uczniowie szkół, młodzież, rodzice, osoby i rodziny z terenu gminy Ciasna.

II. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.

Głównym założeniem programu jest wdrożenie systemu zintegrowanych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania problemom zachowań ryzykownych i szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień na podstawie harmonogramu realizacji zadań zapisanych w ustawie.

Cele szczegółowe programu:

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych (rekomendowanych) w zakresie profilaktyki uniwersalnej w celu zwiększenia świadomości na temat negatywnych skutków zachowań ryzykownych.
2. Aktywne uczestnictwo w kampaniach ogólnopolskich, przedsięwzięciach edukacyjnych oraz innych akcjach promujących postawy abstynenckie.
3. Upowszechnianie systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii oraz dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
4. Promowanie zdrowego trybu życia i alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- a) Liczba szkół i uczniów objętych różnymi formami działań profilaktycznych w szkołach.
- b) Liczba zaangażowanych w działania profilaktyczne nauczycieli i innych podmiotów.
- c) Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic środowiskowych.
- d) Liczba rodzin zgłaszających się o pomoc w związku z zaburzeniami życia rodzinnego w konsekwencji zachowań ryzykownych.
- e) Liczba osób korzystających z pomocy specjalistów

Mierniki:

- a) Sprawozdania i informacje z podejmowanych przez podmioty działań,
- b) Notatki urzędowe i inne dokumenty.

III. OSZACOWANIE MOCNYCH I SŁABYCH STRON PROGRAMU – ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT stanowi ogniwo tworzenia programu. Źródłem jest refleksja nad słabymi i mocnymi stronami programu, a także nad szansami i zagrożeniami. Atutem są mocne strony, które będą pomocne przy realizacji projektu, natomiast słabe strony i zagrożenia dają możliwość twórcy projektu dokonywania zmian i ulepszeń.

Poniższa analiza SWOT została przygotowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciasnej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **S** (*strenghts*) mocne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną.
- **W** (*weaknesses*) słabe strony – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną.
- **O** (*opportunities*) szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów.
- **T** (*threats*) zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Tabela nr 2: Analiza SWOT

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
1. Zasoby instytucjonalne: a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; c) Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie; d) Komenda Powiatowa Policji w Lublińcu; e) Posterunek w Pawonkowie; f) Prokuratura rejonowa w Lublińcu; g) Biegli sądowi; h) Sąd rejonowy w Lublińcu; i) Kuratorzy sądowi; j) Placówki oświatowe; k) Placówki ochrony zdrowia; l) Punkt konsultacyjny w Lublińcu; m) Poradnia terapii uzależnień w Lublińcu; n) Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lublińcu; o) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu; p) Kluby sportowe; q) Ochotnicza straż pożarna; 2. Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności i kwalifikacje kadra pomocy społecznej; 3. Wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktycznym działaniu; 4. Umiejętność pracy w grupie; 5. Dobra współpraca z organizacjami, instytucjami i służbami; 6. Wzajemne wspieranie się pracowników ośrodka pomocy społecznej; 7. Komunikatywność, systematyczność oraz kreatywność pracowników socjalnych; 8. Istnienie sprawdzonych procedur (Niebieskie Karty).	1. Niewystarczający przepływ informacji między służbami i instytucjami; 2. Rozbieżność poglądów specjalistów
Uwarunkowania zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
1. Akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zadań programowych; 2. Regulacje prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy osobom i rodzinom zagrożonym; 3. Realizowana procedura „Niebieskiej Karty” przez instytucje i służby do tego uprawnione; 4. Gotowość do współpracy służb i instytucji.	1. Niestabilność prawa, częste zmiany przepisów prawnych; 2. Negatywne wzorce zachowań społecznych; 3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin; 4. Problemy alkoholowe członków rodzin.

Źródło: Opracowanie własne.

IV. BUDŻET PROGRAMU. MONITOROWANIE I EWALUACJA.

Program i zapisane w harmonogramie realizacji zadania realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciasnej ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na potrzeby programu będzie regularnie zbierana dokumentacja oraz sporządzany roczny raport celem przeprowadzenia ewaluacji i sprawdzenia efektywności podejmowanych w ramach programu działań.

Dokumentacja przechowywana będzie w Ośrodku Pomocy Społecznej. Wszelkie działania podejmowane w celu realizacji programu będą podlegały monitoringowi i ewaluacji.

Rezultaty programu będą mierzone za pomocą niewymiernych metod obserwacji, rozmów, wywiadów, ale także analizy prowadzonej dokumentacji przez podmioty zaangażowane w jego realizację.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ciasna w 2018 roku, który odpowiada ustawowym zadaniom nałożonym na gminę i realizuje cele szczegółowe określone w programie.

Program jest częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Ciasna na lata 2016-2025 „Przeciwdziałanie uzależnieniom” oraz uwzględnia cel operacyjny nr 2 Narodowego Programu Zdrowia „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachwianiami ryzykownymi”. W celu tym mieści się Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.

HARMONOGRAM REALIZACJI

Rozdział I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Rozwijanie współpracy między placówkami udzielającymi pomocy terapeutycznej i zwiększenie dostępności do usług ww. placówek.	Pełnomocnik GOPS	-----
2.	Dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych dla klientów GOPS oraz instytucji współpracujących m.in.: szkoły, służby zdrowia.	Pełnomocnik GOPS	-----
3.	Stosowanie procedur przesiewowych w przychodniach medycyny rodzinnej służących wczesnemu wykrywaniu uzależnień i kierowaniu osób, względem których istnieje podejrzenie uzależnienia do konsultacji ze specjalistami.	Lekarze rodzinni	-----
4.	Współdziałanie z instytucjami zajmującymi się profilaktyką problemów narkomanii i pomocą osobom uzależnionym.	Pełnomocnik GOPS	-----

Rozdział II

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Udzielanie pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o		

	obowiązujących przepisach z zakresu prawa min. Rodzinnego i opiekuńczego. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach (telefon, materiały biurowe, znaczki pocztowe)	Pełnomocnik GOPS	500
2.	Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia;	Placówki oświatowe	-----

Rozdział III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp.	Formy i rodzaje działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie. Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej; Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół dla uczniów, nauczycieli, rodziców programów profilaktycznych z dziedziny narkomanii, poprzez realizację programów rekomendowanych w zakresie profilaktyki uniwersalnej. Działania edukacyjne dla rodziców. Udział w kampaniach ogólnopolskich promowanych przez PARPA: Wyhamuj w porę, Nie bo tak, Powstrzymaj pijanego kierowcę, Cięża bez alkoholu, Lekarzu - reaguj na przemoc.	Pełnomocnik Szkoły GOPS Przedszkola Podmioty uprawnione	4 200
2.	Projekty realizowane w Publicznej Szkole Podstawowej w Zborowskiem: 1) Dofinansowanie inicjatyw o charakterze sportowym organizowanych przez SP Zborowskie (puchary, dyplomy, nagrody, posiłek): - międzyszkolne zawody lekkoatletyczne szkół podstawowych; - dzień sportu szkolnego; - szkolne zawody w biegach przełajowych. Celem jest propagowanie zdrowego stylu życia bez uzależnień poprzez sport, m.in.: „prawdziwy sportowiec prowadzi zdrowy styl życia, nie pije, nie pali, nie używa narkotyków, sterydów, nie przeklina, kieruje się zasadą fair play, rozwiązuje konflikty bez używania przemocy, jest asertywny, potrafi pomagać słabszym”. Rozpowszechnianie wiedzy o sporcie i wszelkich	PSP Zborowskie	800

	formach aktywnego spędzania czasu wolnego. 2) II Gminny dzień z językiem angielskim - zainteresowanie uczniów nauką języków obcych jako formy zajęć pozalekcyjnych i alternatywnej formy spędzania czasu wolnego.		
3.	Organizowanie zajęć edukacyjnych, pogadanek o uzależnieniach dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów na podstawie gotowych scenariuszy lekcji profilaktycznych.	Pedagodzy szkolni wychowawcy klas	-----
4.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej przez biblioteki. Prowadzenie działu tematycznego dotyczącego profilaktyki uzależnień.	Biblioteki	-----
5.	Projekty realizowane w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Ciasnej: 1) <u>Wsparcie projektu „Wycieczka nagroda”</u> , realizowanego w Publicznym Gimnazjum w Ciasnej – alternatywna forma spędzania czasu wolnego. Praca ciągła uczniów w czasie całego roku szkolnego. Forma nagrody dla uczniów osiągających najwyższą średnią ocen. Celem projektu jest m.in.: wskazanie sposobów konstruktywnego spędzania czasu wolnego bez uzależnień, zaangażowanie uczniów do wysiłku intelektualnego i wzmoczonej pracy, uświadomienie korzyści płynących z nauki (dofinansowanie - autokar). 3) <u>Program „Profilaktyczna środa 16”</u> - realizowany przez uczniów i nauczycieli Gimnazjum w Ciasnej. Celem jest m.in. dostarczanie młodzieży rzetelnej wiedzy o zagrożeniach związanych z różnymi formami zachowań ryzykownych. Kształtowanie u młodych ludzi poczucia odpowiedzialności za siebie i innych. Rozwijanie umiejętności asertywnego porozumiewania się (nagradzanie działań podejmowanych w projekcie działań). 4) <u>Potyczki profilaktyczne</u> – uczenie zachowań bezpiecznych, bez zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy fair play i umiejętności zdrowej rywalizacji. (nagrody, posilek)	ZSP w Ciasnej	1 700
6.	Finansowanie działalności świetlic dla dzieci, m.in.: wynagrodzenia osób zatrudnionych w świetlicy i pochodne od wynagrodzeń, pomoce do zajęć świetlicowych, środki czystości, dożywianie dzieci. Celem jest współpraca z rodziną dziecka, rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej, organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych, pomoc w nauce, w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, szkolnymi, w relacjach z rówieśnikami).	Urząd Gminy (realizator)	7 746

Rozdział IV

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii

Lp.	Formy i rodzaje działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Współpraca z sądem, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, prokuraturą, zakładem karnym, służbą zdrowia, szkołami, ośrodkami terapii uzależnień w zakresie pomocy uzależnionym i ich rodzinom.	Pełnomocnik GOPS	-----

Rozdział V

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Praca socjalna w środowisku zamieszkania, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku społecznym, w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.	Pracownicy socjalni GOPS	-----

PRZEWODNICZĄCY

Rady Gminy Ciasna

Henryk Pluta

